

פרשת אחרי מות

ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל (טז, ח)

הנה צונו יוצרנו להטהר ולהתכפר באמצעות בהמה על ארבע. וכן מצות וידוי על הבהמה וכמ"ש (פסוק כא) 'וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי והתוודה עליו וכו' ונתן אותם על ראש השעיר ' וכו'. ובאמת צ"ב מה ענין אדם לבהמה, וכן נתינת העוונות של אדם על הבהמה. ובזה"ק אמרו שהכונה שנותן את עוונות יבני ישראל על עשו הרשע אשר נקרא שעיר. כלומר אשר העוונות שייכים לו ורק לו, אלא שמחמתו, נכשלו בני ישראל, אך בעצם המה טהורים שאין הפשעים והעוונות במהותם.

ברם, יתכן לפרש כי בהמה אפשר שנפשה אשר בתוכה היא נפש אדם, ורק חיצוניותה בהמה בסוד הגלגול. והנה מדוע יהיה נפש אדם תוך בהמה ומאין הגיעה לשם. אך אותה הנפש בהמה בחייה עשתה מעשה בהמה ושנתה ושלשה בהן, הלוך ושוב, עד אשר הורידה מטה מטה ונעשה כבהמה רק שהולך על שתיים, וז"ש חז"ל (שבת קנא:) אין חיה פוגעת באדם עד אשר נדמה לה "שהוא כבהמה". ע"ש. כלומר, יש סוגי אנשים שהן במעשיהם כבר המה בהמה, בסוד "אדם ובהמה תושיע ה'". הוא אדם ועשה עצמו כבהמה (וע' דרשת חז"ל בחולין דף ה:).

ואשר על כן מזמין ה' בהמה אשר נפשה נפש אדם והיא באה נפש תחת נפש. ונותן עוונתם של בני אדם על ראש שעיר שהוא האדם שבתוכה, וזה 'ראש השעיר' כלומר שעיר זו ההולכת על ארבע בחיצוניות, וראש שלה הוא הנפש אדם אשר נתגלגל בתוכה.

ומאותה מימרא של חז"ל (שבת קנא:) הנ"ל, למדין אנו כי אע"פ שאדם בדרגה יותר גבוהה מן הבהמה שיש דצמ"ח - [דומם, צומח, חי, מדבר] כנודע, מ"מ ניתן רשות לבהמה לראות ולהבחין בזה מה שאין בן אדם מבחין, כי היא מבחינה מדרגת החוטא והאדם אינו יכול להבחין, שהרי אין אדם רואה את החוטא שהוא כבהמה, אבל הבהמה רואה את החוטא שאינו אדם אלא בהמה. אבל המתנהג כהוגן אזי כל הבריאה יראה מפניו, וכמ"ש ב(ראשית ט, ב) "ומוראכם וחתכם יהיה על כל" וגו'.

מקור: הרב אלעזר רז שליט"א